

THE DESCRIPTION OF PERSONALITIES IN THE BOBURNOMA

Sobirov Jamshidbek Zokirjon o'g'li¹

¹ Andijan State University, Faculty of History, 2nd year student

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5034396>

ARTICLE INFO

Received: 15th June 2021

Accepted: 20th June 2021

Online: 25th June 2021

KEY WORDS

Baburnama, Babur, women, historical portrait, human character images.

ABSTRACT

The author of "Boburnoma" provides information about the historical figures of his time: rulers, cultural and artistic figures, their status in society and family status. The book focuses on the behavior of their wives, children, and how the author defines their conclusions in this regard. The family as an integral part of society, the views of the family on the influence of the family in determining its place are the same for any person in social life. In this article, I discuss the author's progressive views on his time, in particular his views on women and their place in society.

"BOBURNOMA" DA SHAXSIYATLARNING TASVIRLANISHI

Sobirov Jamshidbek Zokirjon o'g'li¹

¹ Andijon davlat universiteti Tarix fakulteti 2- bosqich talabasi

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 15-iyun 2021

Ma'qullandi: 20-iyun 2021

Chop etildi: 25-iyun 2021

KALIT SO'ZLAR

Boburnoma, Bobur, ayollar, tarixiy portret, insonlar karakteri tasvirlari.

ANNOTATSIYA

"Boburnoma" muallifi o'z davrining tarixiy shaxslari: hukmdorlar, madaniy va badiiy arboblari, ularning jamiyatdagi mavqei va oilaviy holati to'g'risida ma'lumot beradi. Kitob ularning xotinlari, bolalarining xatti-harakatlari va muallifning bu boradagi xulosalarini qanday aniqlashtirishiga e'tibor beradi. Oila jamiyatning ajralmas qismi sifatida, uning joyini belgilashda oilaning ta'siri haqidagi fikrlari ijtimoiy hayotdagi har qanday odamning. Ushbu maqolada men muallifning o'z davri haqidagi ilg'or qarashlarini muhokama qilaman, xususan, uning ayollar va ularning jamiyatdagi o'rni haqidagi qarashlari aks etadi.

Ko'plab tarixiy manbalar va badiiy asarlar bizga deyarli hech qanday ma'lumot bermaydi. Ayniqsa, ayollarning shaxsiyati va faoliyati sharq odob-axloq qoidalariga va islomiy e'tiqodlari haqida ma'lumotlar keltirilmagan.. Hatto ularning nomlari to'liq tilga olinmagan. Masalan,

Alisher Navoiy bu haqda gapirmaydi. Husayn Boyqaro saroyining nomlari va uning rasmiy doiralarida ayollarnigina zikr qiladi.

Xadichabegi bir nechta joylarda "Mahdi Ulyo" deb nomlangan - taxt vorisining onasi. Xuddi shu kabi

tarixchilarning asarlari haqida aytish mumkin. Mirxond Xondamir, Davlatshoh kabi Davriga mansub bo'lgan Samarqandiylar ko'plab tarixiy asarlar yozishdan. Ammo, asosan Boburnomada ayollarga munosabat masalasi yorqin ko'zga tashlanadi. Bu borada "Boburnoma" noyob va diqqatga sazovordir. O'sha davrning taniqli va ayollari haqida Temuriylar sulolasi va oiladagi ayollar, u tegishli bo'lgan Umarshayx Mirzoning hayoti va shaxsiyatiga ta'riflarni uchratamiz. Boburnoma nafaqat memuar balkim tarixiy shaxslarning portreti jamlangan asar ham deyish mumkin.

U ularni tarixiy shaxslar sifatida eslatib o'tganda, u o'zining xarakteri haqida haqiqatni aytmoqda, odob-axloq va hatto uning ishlarga ta'siri haqida bayon qiladi. Shuningdek, u ayollar haqida batafsil gapirib beradi. u bo'lgan Umarshayx Mirzoning uyida tug'ilib o'sgan. " Otam Umarshayx Mirzoning avlodlari: uch o'g'il va besh qiz. Borining barcha o'g'illaridan kattaroq edi - men edim. Zahiriddin Muhammad Bobur. Onam edi Qutlug'Nigorxonim", - deb yozadi. Shuningdek Bobur asarda, o'quvchini o'zidagi ayollar bilan tanishtirishda Bobur ularning ismlarini ham tilga oladi, kelib chiqishi, qachon tug'ilganligi va taqdiri ularning kelajagi haqida ham o'z fikrlarini yozadi.

Boburshoh uchun sharaf va qadr-qimmat oila, ayniqsa onalar, opa-singillar va qizlari juda muqaddasdir. Shuningdek, MirzaBadiuzzamonning qilmishlariga nafrat bilan va asirlarini qochib ketgan Mirza Muzaffar dushmanlarining qo'lida qolgani xususida fikr bildiradi. Qachon Shayboniyxon bostirib kirdi, u: "Men kirdim Ihtiyoriddin, onasi va egasi,

mirzalar va mirzalarning xotinlari va singillari, mirzalarning xotinlari. Ular tasavvur qila olmaydilar.

Boburmirzo ham qiziqarli ma'lumotlar beradi. Xusayn Bayqaroning xotinlari va qizlari haqida. U shuningdek, saroy xonimlarining xatti-harakatlari haqida, ularning saroydagi o'rni, ijtimoiy mavqei, siyosiy hayotdagi roli xususida ham ma'lumot beradi. Masalan, Xusayn Boyqaroning rafiqasi Cholibegim haqida uning ko'p narsani bilishi, uning notiqligiga hech qanday so'z yo'q ekanligini qayd etgan.

Beka Sulton begim qizi Sultonning yana bir rafiqasi Sanjar Mirza Marvi haqida "Boburnoma" asarida bu ayol haqida juda yomon xulqli edi. Sulton Husayn Mirzo unga qattiq ta'sir qildi. Shafqatsizlik, unga chek qo'ydi va saqlanib qoldi. Chekmon urushi paytida, qachon saroy xonimlari mahofa (taxta) va otga minib, saroyini himoya qildi deydi.

Boburning ota-onaga hurmat va qarindoshlarga bo'lgan muhabbat cheksiz sadoqati boshqa shohlarga ham namuna edi. Boburning otasi Umarshayx Mirzoning kabi yaxshi fazilatlarini haqida gapiradi. Boshqalarga nisbatan haddan tashqari halol bo'lganini yozadi. Shu bois ham u otasidan ko'plab yaxshi xislatlarni ayniqsa halollikni o'rganganini faxr bilan eslaydi. "Boburnoma"da keltirilgan obrazlarning deyarli barchasining xulqi, xarakteri, iste'dodi haqida o'zining ro'y-rost fikrini bildiradi. Bu esa tarixiy insonlarning portreti vazifasini bajarib kelmoqda.

Xulosa sifatida shuni aytishim mumkinki, "Boburnoma" ning muallifi Zahiriddin Muhammad Bobur butun umr haqiqatni va haqiqatni aytishga harakat

qildi, ko'tarildi adolat bayrog'ini ko'tardi, do'stlariga mehribon, dushmanlarga shafqatsiz va shu bilan birga uning insoniy fazilatlarini hurmat qilgan. U har kimni qobiliyati, insonparvarligi, millatidan qat'i nazar, yaxshi fazilatlar, diniy e'tiqodlari, ijtimoiy kelib chiqishi yoki jinsidan qat'iy nazar e'zozlagan. U o'ziga shaxsiy o'rnak

bo'lishga harakat qildi qarindoshlar, bolalar, oila va atrofdagi odamlar uni. Shunday qilib, buyuk podshoh va qo'mondon sifatida shoir va madaniyat arbobi, olim va donishmand, u qalblardan abadiy joy egallashga qodir edi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bobur Zahiriddin Muhammad. "Boburnoma". T.: 1990.
2. Bobur Zahiriddin Muhammad. "Devon". T.: 1994 yil.
3. Nuritdinov M. Boburiylar sulolasi. T.: 1994 yil.
4. TolibNosir. "Fors tilining tarjimai "Boburnoma" dagi she'rlar. Farg'ona. 2017 yil.